

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова приймальної комісії
Рівненського державного
гуманітарного університету
проф. Постолюк Р.М.
25.02.2019 р.

**ПРОГРАМА ДОДАТКОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
073 «МЕНЕДЖМЕНТ (УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ)»
для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»
на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня)
бакалавра, спеціаліста, магістра**

Схвалено вченою радою психолого-природничого факультету
Протокол № 2 від 26 лютого 2019 р.

Голова вченої ради
психолого-природничого факультету _____ доц. В.Р. Павелків

Розробники: проф. І.В. Малафійк
проф. Ю.В. Пелех

Рівне – 2019

Програма додаткового випробування зі спеціальності 073 «Менеджмент (Управління навчальним закладом)» для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» на основі ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра / І.В. Малафійк, Ю.В. Пелех. – Рівне: РДГУ, 2019. – 9 с.

Розробники: **Малафійк І.В.**, професор, доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи РДГУ
Пелех Ю. В., професор, доктор педагогічних наук кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи, проректор з науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ

Рецензенти: **Тадєєва М. І.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов Національного університету водного господарства та природокористування.

Програма додаткового випробування зі спеціальності 073 Менеджмент (Управління навчальним закладом) для вступників на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» визначає вимоги до рівня підготовки вступників у межах освітньо-професійної програми бакалавра, зміст основних професійних компетенцій, критерії оцінювання знань вступників, список рекомендованої літератури, інформаційний ресурс.

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи (протокол № 2 від 20 лютого 2019 р.).

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ	5
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ	6
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	7
ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС	8

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета додаткового випробування – з'ясування наявності у вступника знань та вмінь, необхідних для опанування магістерської програми зі спеціальності 073 «Менеджмент (Управління навчальним закладом)», виявлення елементів педагогічного мислення під час аналізу найпростіших педагогічних ситуацій.

Програма додаткового випробування передбачає аналітичний підхід до розкриття поставлених проблем, глибоке опанування фактологічним матеріалом, висвітленим у навчальних посібниках та підручниках для студентів вищої школи, використання новітніх наукових праць вітчизняних та зарубіжних вчених, опублікованих у фахових виданнях та монографіях.

У зміст програми додаткового випробування включено матеріали з навчального курсу «Основи управлінської діяльності. Школознавство».

Вимоги до підготовленості вступника. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми магістра зі спеціальності 073 «Менеджмент (Управління навчальним закладом)» вступники повинні мати базову освіту на рівні бакалавра та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі управління навчальним закладом.

Враховуючи профіль майбутньої спеціальності, вступники мають продемонструвати:

- розуміння суті і глибини поставленої проблеми;
- вміння аналітично розкрити матеріал;
- вміння творчо підходити до застосування набутих знань у практичній роботі.

Відповіді вступників мають бути чіткі, лаконічні, змістовні, повинні засвідчити про готовність до навчання у магістратурі за обраною спеціальністю.

Порядок проведення вступного випробування.

Вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією Рівненського державного гуманітарного університету.

Допуск до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності аркуша результатів вступних випробувань та документа, що засвідчує особу (паспорт).

Додаткове випробування проводиться в усній формі, що передбачає надання відповідей на питання екзаменаційних білетів. Вступник отримує тільки один комплект екзаменаційних завдань, заміна завдань не дозволяється. Екзаменаційні білети складаються відповідно до даної програми, друкуються на спеціальних бланках за встановленим зразком та затверджуються головою приймальної комісії Рівненського державного гуманітарного університету.

Під час додаткового випробування вступник має право звернутися до екзаменаторів з проханням щодо уточнення умов завдань. Натомість вступнику не дозволяється користуватися сторонніми джерелами інформації (електронними, друкованими, рукописними) та порушувати процедуру проходження фахового випробування, що може бути причиною для відсторонення вступника від вступних випробувань.

Для письмового запису відповідей на екзаменаційні завдання використовуються аркуші усної відповіді відповідного зразка. Після внесення вступником відповіді до зазначеного аркушу він ставить під нею свій підпис, що підтверджується підписами голови та екзаменаторами фахової атестаційної комісії.

Порядок оцінювання відповідей вступників.

Оцінювання відповіді вступників на вступному випробуванні здійснюється членами фахової атестаційної комісії, призначеної згідно з наказом ректора.

Оцінки відповіді кожного вступника визначаються за шкалою «склав»-«не склав».

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

I. ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ТА ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЕРІВНИКІВ ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Зміст, структура і психологічні компоненти управління освітніми організаціями.

Уявлення про менеджерську діяльність у сфері освіти

Підготовка менеджерів освіти як професійних керівників. Психологічні особливості управління освітніми організаціями порівняно з управлінням організаціями в інших соціальних сферах.

Особливості психологічної готовності до виконання управлінської діяльності. Рівень сформованості психологічної готовності керівників освітніх організацій до управління. Чим особлива здатність людини до виконання управлінської діяльності у сфері освіти.

Психологічні основи прийняття управлінських рішень керівниками освітніх організацій. Зміст та основні етапи прийняття управлінських рішень керівниками освітніх організацій. Фактори, які впливають на процес прийняття управлінських рішень керівниками освітніх організацій. Вимоги до прийняття управлінських рішень керівниками освітніх організацій. Колегіальний підхід до прийняття управлінських рішень керівниками освітніх організацій.

Соціально-психологічний клімат. Поняття про стиль керівництва. Структура різних стилів керівництва. Індивідуальний стиль керівництва. Фактори, які впливають на ефективність різних стилів керівництва в освітніх організаціях.

Способи запобігання конфліктів в освітніх організаціях. Обхід конфліктів як напрям подолання конфліктів в освітніх організаціях. Основні напрями фактичного розв'язання конфліктів в освітніх організаціях. Розв'язання конфліктів на основі колаборативного підходу

II. ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

Поняття системи освіти та її структура. Ваше уявлення про систему освіти в Україні.

Поняття про управління освітою та її структуру. Відмінності між управлінням та керівництвом.

Органи внутрішкільного управління. Зміст, види, особливості, форми, та методи внутрішкільного контролю (залежно від мети).

Планування життя і діяльності навчального закладу.

Знайомство з нормативно-правовою базою управління навчальним закладом. Закон України «Про освіту». Закон України «Про загальну середню освіту». Закон України «Про вищу освіту». Закон України «Про професійно-технічну освіту». Закон України «Про дошкільну освіту».

Принципи та методи управління. Науковість як принцип управління. Демократизація як принцип управління. Системність як принцип управління. Адміністративні методи управління. Соціально-психологічні методи управління. Економічні методи управління.

Функції управління Управлінський цикл. Планування роботи навчального закладу. Прогнозування як функція управління. Координація як функція управління. Контроль як функція управління.

III. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА

Напрямки діяльності. Виховний, інструктивно-методичний, адміністративно-розпорядничий, суспільно-організаційний, фінансово-економічний, мотиваційний, представницький напрям.

Методична та науково-методична робота в навчальному закладі.

Зміст, завдання, форми і методи організації методичної та науково-методичної роботи в навчальному закладі. Моніторинг підвищення фахової майстерності педагогів.

Зміст, завдання, форми і методи виховної роботи в навчальному закладі.

Управління навчальною діяльністю. Зміст, завдання, форми і методи навчання. Моніторинг якості знань учнів і студентів.

IV. МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ І ІННОВАЦІЙ. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Наукові та нормативно-правові основи менеджменту організацій та інновацій. Організації та їх функції. Основні підходи до аналізу діяльності організацій та принципи його здійснення в сучасних умовах. Особливості освітніх організацій. Моделювання в теорії та практиці управління освітніми організаціями. Практика моделювання в управлінні сучасними школами. Технологія розробки концепції та комплексно-цільової програми розвитку школи.

Управління інноваційним освітнім процесом у навчальному закладі. Інноваційна культура навчального закладу. Інноваційні освітні проекти та управління їх здійсненням.

Поняття про якість та основні підходи до її визначення. Роль інформаційної системи в забезпеченні якості діяльності навчального закладу. Поліпшення та забезпечення якості.

Зміст та особливості маркетингу у сфері освіти. Маркетингова діяльність керівника навчального закладу. Маркетинговий аналіз і контроль. Способи реалізації маркетингових процесів. Зв'язки з громадськістю.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Відповідь вступника на додатковому випробуванні оцінюється за шкалою «склав»–«не склав».

Виділені такі рівні компетентності:

I рівень – початковий. Відповіді вступника на теоретичні питання елементарні, фрагментарні, зумовлюються початковими уявленнями про сутність психолого-педагогічних та методичних категорій. У відповідях на практичні та творчі завдання вступник не виявляє самостійності, демонструє невміння аналізувати діяльність учасників навчально-виховного процесу, приймати рішення.

II рівень – середній. Вступник володіє певною сукупністю теоретичних знань, практичних умінь, навичок, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями здійснювати пошукову, евристичну діяльність, самостійно здобувати нові знання.

III рівень – достатній. Вступник знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.

IV рівень – високий. Передбачає глибокі знання теоретичного матеріалу, ерудицію, вміння здійснювати зворотній зв'язок у своїй роботі, самостійно оцінювати та розв'язувати проблеми, досліджувати явища, факти, доводити і відстоювати особисту позицію. Відповідь вступника свідчить про його уміння адекватно оцінити власні здібності, можливості, вибрати найефективніший варіант поведінки в тій чи іншій ситуації; регулювати власні емоційні стани, долати критичні ситуації тощо.

**Таблиця відповідності
рівнів компетентності значенням шкали оцінювання відповідей вступників
під час вступного випробування**

Рівень компетентності	Шкала оцінювання
Початковий відповіді вступника невірні, фрагментарні, демонструють нерозуміння програмового матеріалу в цілому	Не склав
Середній відповіді вступника визначаються розумінням окремих аспектів питань програмного матеріалу, але характеризуються поверховістю та фрагментарністю, при цьому допускаються окремі неточності у висловленні думки	Склав
Достатній відповіді вступника визначаються правильним і глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу, але при цьому допускаються окремі неточності не принципового характеру	
Високий відповіді вступника визначаються глибоким розумінням суті питання програмного матеріалу	

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України.
2. Закон України "Про освіту".
3. Закон України "Про дошкільну освіту".
4. Закон України "Про загальну середню освіту".
5. Закон України "Про професійно-технічну освіту".
6. Закон України "Про вищу освіту".
7. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про дошкільний навчальний заклад" (від 12.03.2003р. №305).
8. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад" (від 14.06.2002р. №964).
9. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку типів позашкільних навчальних закладів і Положення про позашкільний навчальний заклад" (від 6 травня 2001р. №433).
10. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження положення про професійно-технічний навчальний заклад" (від 5 серпня 1998р. №1240).
11. Постанова Кабінету Міністрів України "Положення про державний вищий навчальний заклад" (від 5 вересня 1996р. №1074).
12. Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті.
13. Баєва О.В. Основи менеджменту. Практикум: Навч. посіб. / Баєва О.В., Новальська Н.І., Згалат-Лозинська Л.О. — К.: Центр навчальної літератури, 2007. — 524 с.
14. Баєва О.В. Практичні аспекти менеджменту: Навч.-практ. посіб. / Баєва О. В., Новальська Н.І., Ангелова В. І.— К.: МАУП, 2006. — Ч. 1. — 170 с.
15. Бегей В.М. Управління загальноосвітньою школою на демократичних засадах / В.М.Бегей. - Львів: ЛДУ, 1995. - 196 с.
16. Бондар В.І. Теорія і технологія управління процесом навчання в школі / В.І.Бондар. - К.: Школяр, 2000. - 191с.

17. Бордовская Н.В., Реан А.А. Педагогика. Учебник для вузов - СПб: Питер, 2000. - 304 с. (http://pedlib.ru/Books/1/0152/1_0152-1.shtml)
18. Ващенко Л.М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: Монографія / Ващенко Л.М. — К. : ВПЦ "Тираж", 2005. — 380с.
19. Гончаров М.А. Основы менеджмента в образовании: учебное пособие. — М.: КНОРУС, 2006. — 480с.
20. Даниленко Л.І. Інноваційний освітній менеджмент. Навчальний посібник / Даниленко Л.І. - К.: Главник, 2006. - 144с.
21. Даниленко Л.І. Менеджмент інновацій в освіті / Даниленко Л.І. - К.: Шкільний світ, 2007. - 120с.
22. Єльнікова Г.В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні: Монографія / Єльнікова Г.В. - К.: ДАККО, 1999. - 303с.
23. Канаржевский Ю.А. Внутришкольный менеджмент — М., 1993 — 246 с.
24. Карамушка Л. М. Психологія управління: Навч. посіб. - К.: Міленіум, 2003. - 344 с.
25. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: дорожня карта керівника / Олександра Іванівна Мармаза. — Х. : Видав. група «Основа», 2007. — 448 с.
26. Мармаза О.І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О. І. Мармаза. - Х. : Видавнича група "Основа", 2004. - 240 с.
27. Мескон М.Х. Основы менеджмента: пер. с англ. / М. Х. Мескон [и др]; пер. М. А. Майорова [и др]. - М. : Дело, 2000. - 704 с.
28. Новітні медіа та комунікаційні технології / За заг. ред. В. Е. Шевченко [Електронний ресурс] — К.: Паливода А. В., 2012. — 412 с. - Режим доступу: http://iounlib.univ.kiev.ua/Books/slovyuk_19_06.pdf
29. Освітній менеджмент: Навчальний посібник/ [ред.: Л.Даниленко, Л.Карамушки]. - К.: Шкільний світ, 2003. - 400с.
30. Павлютенков Є.М. Основы управління школою [Текст] / Є. М. Павлютенков, В. В. Крижко. - Х. : Видавнича група "Основа", 2006. - 171 с.
31. Педагогіка /І.М.Богданова, І.А.Бужина та ін. — Одеса: ПДПУ ім. К.Д.Ушинського, 2001. — 357с.
32. Педагогіка: модульний курс / І.П.Анєнкова, М.А. Байдан, О.А.Горчакова, В.М.Руссол. — Львів: Новий світ 2000, 2010. — 567с.
33. Подласый И.П. Педагогика. Новый курс: Учебник для студ. пед. вузов: В 2 кн. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. (http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pedagog/podlas/index.php)
34. Рубан І.Г. Управління школою в умовах ринкових відносин: посіб. для слухачів курсів підвищення кваліфікації керівників навч. закл. / І. Г. Рубан - Луганськ : Знання, 2007. - 148 с.
35. Смирнов В.И. Общая педагогика в тезисах, дефинициях, иллюстрациях. — М., 2000.
36. Сорочан Т.М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика / Сорочан Т.М. - Луганськ : Знання, 2005. -384с.
37. Шегда А.В. Менеджмент: Підручник. — К.: Знання, 2004. — 687 с.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕСУРС

1. Закон України "Про освіту" : від 23.05.1991 № 1060-XII: зі змін. [Електронний ресурс] // Законодавство України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1060-12&p=1309812614354490>. — Назва з екрану.
2. Закон України "Про загальну середню освіту": від 13.05.1999 № 651-XIV : зі змін. [Електронний ресурс] // Законодавство України. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=651-14&p=1309812614354490>. —

Назва з екрану.

3. Закон України "Про позашкільну освіту": від 22.06.2000 № 1841-III : зі змін.
[Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу:
<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1841-14&p=1309812614354490>. – Назва з екрану.